

Međunarodna naučna konferencija

**JUGOSLOVENSKO-POLJSKI ODNOSI
U XX VEKU**

Program rada i apstrakti izlaganja

Učiteljski fakultet, Kraljice Natalije 43, Beograd
29–30. septembar 2016.

Organizatori:

Institut za savremenu istoriju, Beograd
Institut za istoriju i međunarodne odnose, Bidgość

Kopredsednici naučnog odbora:

Prof. dr Momčilo Pavlović (Institut za savremenu istoriju, Beograd)
dr hab. Andrzej Zaćmiński (Univerzitet Kazimir Veliki, Bidgość)

Generalni sekretar konferencije:

Nebojša Stambolija (Institut za savremenu istoriju, Beograd)

Koordinator poljske naučne delegacije:

dr Paweł Wawryszak (Univerzitet Kazimir Veliki, Bidgość)

Članovi naučnog odbora:

dr hab. Jacek Maciejewski (Univerzitet Kazimir Veliki, Bidgość)
dr hab. Zdzisław Biegański (Univerzitet Kazimir Veliki, Bidgość)
dr Dragomir Bondžić (Institut za savremenu istoriju)
akademik Ljubodrag Dimić (Univerzitet u Beogradu)
prof. dr Jovan Bazić (Univerzitet u Prištini)
dr Stjepan Matković (Hrvatski institut za povijest, Zagreb)
dr Mitja Ferenc (Univerzitet u Ljubljani)
dr Melissa Bokovoy (Univerzitet Novi Meksiko u Albukerkiju)
prof. dr Peter Radan (Univerzitet Macquarie, Australija)
prof. dr Wolfgang Rorbach (Evropska akademija nauka)

dr Slobodan Selinić
Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd

Restitucija jugoslovenske imovine iz Poljske posle Drugog svetskog rata

Tokom Drugog svetskog rata brojna jugoslovenska imovina je odneta iz zemlje po nalogu nemačkog okupatora. Uglavnom se radilo o fabričkim mašinama i instalacijama, pre svega vojnim. Deo te imovine je završio u Poljskoj, pre svega u Šleziji, koja je posle rata pripala Poljskoj. Najvećim delom je u Poljskoj završila imovina jugoslovenskih vojnih fabrika, tj. vojno-tehničkih zavoda Kragujevac, Vogošća, Barič, Vreoci, Slavonski Brod. Posle rata Jugoslavija je nastojala da tu imovinu vrati u zemlju. Na tom poslu je najviše bila angažovana Vojna misija Jugoslavije u Berlinu koja je podatke o jugoslovenskoj imovini dostavljala jugoslovenskim vlastima, a potom su restitucioni zahtevi preko Ambasade Jugoslavije u Poljskoj dostavljani poljskoj vladi. Međutim, Jugoslavija nije imala dovoljno službenika koji bi u Poljskoj na terenu tragali za jugoslovenskom imovinom niti je mogla da za svaku mašinu pronađe detaljne podatke. Poljska nije odgovarala brzo na jugoslovenske zahteve, a kada je to činila uglavnom je isticala da traženu imovinu ne može da pronađe, da su je sovjetske trupe odnele sa sobom ili da je uništena tokom ratnih operacija. Iz tih razloga je Jugoslavija iz Poljske restituisala veoma malo imovine. Restituisane su samo tri lokomotive.

Restitution of Yugoslav property from the Poland after the Second World War

During World War II a number of Yugoslav properties were taken away from the country by order of the German occupiers. These were mostly factory machinery and installations, notably the military. Part of that property was completed in Poland, especially in Silesia, which was given to Poland after the war. Mainly in Poland have been transported assets of Yugoslav military factories, ie. Military-technical institute Kragujevac, Vogošća, Baric, Vreoci, Slavonski Brod. After the war Yugoslavia has sought to return the asset to the country. For this work mostly was involved Yugoslav military mission in Berlin that has delivered the data about Yugoslav assets to the Yugoslav authorities, and then claims for restitution were submitted to the Polish government through the Embassy of Yugoslavia in Poland. However, Yugoslavia did not have enough officers in Poland that could search for the Yugoslav assets nor could find detailed information for

each machine. Poland did not respond quickly to the Yugoslav request, and when it did it mainly emphasized that the desired properties can't be found or that the Soviet troops took it away with them or destroyed during war operations. For these reasons, Yugoslavia has restituted very little property from Poland. Only three locomotives were restituted.

Restytucja mienia jugosłowiańskiego z Polski po II wojnie światowej

Podczas II wojny światowej wiele dóbr jugosłowiańskich wywieziono z kraju na zlecenie niemieckich okupantów. Były to przede wszystkim maszyny i instalacje fabryczne, zwłaszcza wojskowe. Częścią tych obiektów/rzeczy znalazła się finalnie w Polsce, zwłaszcza na Śląsku, który znalazł się w polskich granicach po wojnie. Do Polski trafiły instalacje z takich fabryk wojennych, jak Instytut Wojskowo-Techniczny w Kragujevcu, Vogošća, Barič, Vreoci, Slavonski Brod. Po wojnie Jugosławia dążyła do zwrotu aktywów do kraju. W celu określenia mienia zrabowanego z Jugosławii powołano misję wojskową w Berlinie, która opracowała odpowiedni raport, a następnie wystąpiła o zwrot do rządu polskiego za pośrednictwem Ambasady Jugosławii w Polsce. Jednak, tuż po wojnie, Jugosławia nie miała w Polsce wystarczająco dużo funkcjonariuszy, którzy mogliby zająć się lokalizacją mienia, Polska z kolei opieszale reagowała na roszczenia jugosłowiańskie, prawdopodobnie z podobnego powodu. Drugim powodem, akcentowanym przez stronę polską, było twierdzenie, że własność z powodu wywiezienia jej do ZSRR bądź zniszczenia w trakcie działań wojennych. Z tych powodów, do Jugosławii wróciło niewiele sprzętu, w zasadzie tylko trzy lokomotywy.

Izdavač:
INSTITUT ZA SAVREMENU ISTORIJU
BEOGRAD, Trg Nikole Pašića 11, tel./faks: 011 3398 362
www.isi.co.rs office@isi.co.rs

Za izdavača:
prof. dr Momčilo Pavlović, direktor

Tiraž:
50

Prevod apstrakata:
Pawel Wawrysyuk
Nebojša Stambolija

Štampa:
SZR Student

CIP - Katalogizacija u publikaciji -
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

327(497.1:438)"19"(048.3)

МЕЂУНАРОДНА научна конференција
Југословенско-пољски односи у 20. веку
(2016 ; Београд)

Program rada i apstrakti izlaganja / Međunarodna naučna konferencija
Jugoslovensko-poljski odnosi u XX veku, Učiteljski fakultet, Kraljice
Natalije 43, Beograd 29-30. septembar 2016. ; [prevod apstrakata Pawel
Wawrysyuk, Nebojša Stambolija]. - Beograd : Institut za savremenu istoriju,
2016 (Beograd : Student). - 94 str. ; 21 cm

Tekstovi na srp., polj. i engl. jeziku. - Tiraž 50.

ISBN 978-86-7403-208-4

1. Институт за савремену историју (Београд ; 2016)

a) Међународни односи - Југославија - 20в - Апстракти b) Међународни
односи - Пољска - 20в - Апстракти

COBISS.SR-ID 226469132